

Regeneratief Economisch Model vo.9

Geïntegreerd Framework voor Intergenerationele Waardecreatie

Status: DEBATVERSIE - Open voor kritiek, falsificatie en herziening

Versie: 0.9

Datum: 15 Februari 2026

Epistemische Claim: Toetsbare hypothese, geen absolute waarheid

Licentie: Open voor adaptatie, experimentatie en institutionele implementatie

Opgesteld door:

Alexander Groenheide

Voorzitter

Stichting De kamer van Sociale Waarden

Naar de waardevolle Samenleving

info@dekvsw.nl

www.dekvsw.nl

 06 53 44 50 54

 Laurastraat 87, 6471 JJ Eygelshoven

 KVK: 97098817 | RSIN: 867909274

W: DeKvSW.nl | ubuntutukids.nl |

civ-care.nl | civ-call.com | civ-ramp.nl | civ-camp.nl

 Samen bouwen aan een waardegedreven samenleving

Liefde – Samenwerking – Zorg voor elkaar

INLEIDING: EEN DRIELEDIG FRAMEWORK

Dit document integreert drie complementaire benaderingen van economische transitie:

1. **Waardesysteem-Reconstructie:** De filosofische en juridische grondslag - waarom het huidige systeem zorg structureel ontwaardt en hoe position papers normatieve reconstructie kunnen bewerkstelligen
2. **Markt-Regeneratieve Synthese:** De empirische en architectonische benadering - hoe markt en regeneratie institutioneel kunnen coëxisteren met falsificeerbare criteria
3. **Bottom-Up Implementatie:** De governance en transitiestrategie - hoe lokale autonomie en subsidiariteit een levende waardensamenleving kunnen creëren

Kritische Openheid: Deze versie o.g presenteert deze drie perspectieven als complementaire maar ook spanninghebbende benaderingen. De interne tegenstrijdigheden worden expliciet benoemd, niet verhuld.

Doel van deze Versie: Niet een coherent eindproduct maar een gestructureerd debatdocument dat kan worden getest, aangevochten en verfijnd.

Inhoudsopgave

Inhoud

INLEIDING: EEN DRIELEDIG FRAMEWORK	2
Inhoudsopgave	3
DEEL I: FILOSOFISCHE GRONDSLAG	5
Van Waardeloosheid naar Waardesysteem	5
DEEL II: ARCHITECTONISCHE SYNTHESE	9
Hybride Model: Markt én Regeneratie	9
DEEL III: BOTTOM-UP GOVERNANCE	13
Van Systeem naar Waardensamenleving	13
DEEL IV: TRANSITIEPAD EN FALSIFICATIE	19
DEEL V: KRITISCHE ZELFREFLECTIE	22
DEEL VI: OPEN VRAGEN VOOR DEBAT	28
Filosofische Vragen	28
Architectonische Vragen	28
Governance Vragen	28
Systemische Vragen	29
DEEL VII: FALSIFICATIE-MATRIX	30
Expliciete Faalcriteria per Tijdshorizon	30
DEEL VIII: WAT VERSIE 1.0 VEREIST	32
Theoretische Verdieping	32
Praktische Uitwerking	32
Stakeholder Consultatie	32
Falsificatie-Verfijning	32
CONCLUSIE: EEN LEVEND DOCUMENT	33
Wat Deze Versie 0.9 Bereikt	33
Wat Deze Versie 0.9 NIET Is	34
De Centrale Uitnodiging	34
Falsificatie van Het Document Zelf	35
Slotwoord: De Verantwoordelijkheid van Voorlopigheid	35

CIV-CARE

CIV-CALL

DE KAMER VAN SOCIALE WAARDEN

Menselijke waardigheid als fundament

CIV-CAMP

CIV-RAMP

APPENDIX: GEBRUIKSAANWIJZING	38
Voor Academics	38
Voor Politici & Beleidsmakers.....	41
Voor Gemeenten & Uitvoerders	43
Voor Burgers & Civil Society Organisaties	45
Voor Critici & Sceptici.....	47
Slotopmerking voor Alle Lezers	49

DEEL I: FILOSOFISCHE GRONDSLAG

Van Waardeloosheid naar Waardesysteem

De Axiomatische Crisis

Het huidige economische systeem rust op drie fundamentele axioma's die intergenerationele zorg structureel onmogelijk maken:

Axioma 1 - Schaarste als Fundamentele Realiteit

Alle mainstream economie—neoklassiek én Marxistisch—aanvaardt dat economie over allocatie van schaarse middelen gaat. Dit axioma creëert een systeem waarin:

- Competitie wordt genaturaliseerd
- Accumulatie als rationeel gedrag geldt
- Extractie meetbaar is, regeneratie onzichtbaar blijft

Kritische Observatie: Zorg is niet schaars. Liefde regeneert door uitwisseling. Het schaarsteaxioma faalt niet in het beschrijven van deze fenomenen—het ontkent hun economische realiteit.

Debatpunt 1: Is dit een valide kritiek of een romantische misvatting over de economische realiteit van zorg? Vereist zorg niet ook schaarse tijd en energie?

Axioma 2 - Winstmaximalisatie als Rationele Norm

Winst ontstaat op het punt waar kosten worden geëxternaliseerd: op natuur, toekomstige generaties, zorgarbeid, sociale cohesie. Het systeem vereist niet alleen dat deze externaliteiten bestaan, maar dat zij onzichtbaar blijven.

Falsificeerbare Stelling: Internalisering van alle kosten (ecologisch, sociaal, intergenerationeel) zou de meeste marktactiviteiten "onwinstgevend" maken.

Debatpunt 2: Is dit empirisch waar of retorische overdrijving? Kunnen we dit daadwerkelijk meten?

Axioma 3 - Privaat Eigendom als Natuurrecht

Eigendom transformeert gebruiksrechten naar uitsluitingsrechten, toegang naar controle. Cruciaal: toekomstige generaties kunnen geen eigendom claimen omdat zij juridisch niet bestaan.

Normatieve Stelling: Het kapitalisme kan alleen functioneren binnen de temporele horizon van levende eigenaren. Intergenerationele verplichtingen zijn per definitie non-enforceable.

Debatpunt 3: Is juridische rechtspersoonlijkheid voor toekomstige generaties conceptueel coherent of een gevaarlijke fictie?

Alternatieve Waardetheorie: Zorg als Primair

Paradigmashift: We definiëren het economisch probleem als: *Hoe organiseren we continue regeneratie van levende systemen over generaties heen?*

Dit plaatst zorg—gedefinieerd als investering in regeneratieve capaciteit—als primaire economische activiteit.

Operationalisering:

Liefde = Investering in relationele weerbaarheid zonder extractieve reciprociteit

Samenwerking = Coördinatie die waarde creëert door synergie, niet door toeëigening

Zorg = Handeling die regeneratieve capaciteit versterkt voor huidige én toekomstige gebruikers

Meetbaarheid (toetsbaar):

- Hoeveel tijd wordt geïnvesteerd in niet-extractieve relaties?
- Hoeveel projecten versterken collectieve capaciteit zonder eigendomsconcentratie?

- Hoeveel handelingen vergroten mogelijkheden voor toekomstige gebruikers?

Kritische Vraag: Reduceert deze meetbaarheid zorg niet tot bureaucratische categorieën? (Zie Risico-analyse hieronder)

Regeneratieve Credits (RC) als Alternatieve Rekeneenheid

Concept: RC's worden toegekend op basis van:

1. **Tijdsinvestering in zorg:** Directe zorg, onderwijs, gemeenschapsopbouw
2. **Systeemversterking:** Bijdragen aan commons, kennisdeling
3. **Toekomstige capaciteit:** Handelingen die mogelijkheden vergroten zonder huidige extractie

Kritisch Verschil met Geld: RC's kunnen niet worden geaccumuleerd voor extractief rendement. Ze vervallen indien niet geïnvesteerd in verdere regeneratie.

Falsificatiecriterium: Als RC's in praktijk toch accumuleerbaar blijken (via grijze circuits, conversie), faalt het fundamentele principe.

Debatpunt 4: Is een niet-accumuleerbaar waardesysteem economisch stabiel? Historische precedenteren?

Intergenerationeel Recht als Afdwingbare Norm

Juridische Innovatie: Toekomstige generaties krijgen rechtspersoonlijkheid.

Concrete Implicaties:

1. **Constitutionele verplichting:** Elke wetgevende handeling toetsbaar aan intergenerationele impact
2. **Vertegenwoordiging:** "Guardians of Future Generations" met veto-recht over extractieve beslissingen
3. **Juridische procedures:** Toekomstige generaties vertegenwoordigd in rechtszaken

Debatpunt 5: Wie bepaalt wat "toekomstige generaties" willen? Risico van paternalistische dictatuur van het heden?

Position Papers als Strategisch Instrument

Functie: Niet academische oefeningen maar normatieve juridische teksten-in-woording.

Strategische Cyclus:

1. **Articulatie:** Normatieve kaders expliciet maken buiten bestaande juridische categorieën
2. **Juridificatie:** Criteria gebruikt in klachten, rechtszaken
3. **Normalisatie:** Nieuwe norm wordt "gezond verstand"
4. **Codificatie:** Nieuwe norm wordt wet

Mechanisme: Rechtsnormen zijn performatief—zij bestaan door gebruik. Position papers die consistent worden geciteerd beginnen te functioneren als precedent.

Debatpunt 6: Is dit strategisch slim of manipulatief? Legitimeert het doel de middelen?

DEEL II: ARCHITECTONISCHE SYNTHESE

Hybride Model: Markt én Regeneratie

Epistemische Correctie

Dit deel corrigeert de mogelijke confirmation bias uit Deel I door:

- **Falsificeerbaarheid:** Expliciete faalcriteria
- **Empirische Grondslag:** Data uit bestaande hybride systemen
- **Graduele Transitie:** Geen totale systeemvervanging maar coëxistentie

Centrale Hypothese (Falsificeerbaar):

Een economisch systeem waarin marktmechanismen en regeneratieve principes institutioneel gescheiden maar functioneel geïntegreerd opereren, kan hogere intergenerationele welvaart genereren dan pure markteconomie of pure planeconomie.

Falsificatiecriteria:

- Lagere levensstandaard binnen 20 jaar dan vergelijkbare markteconomieën
- Regeneratieve sector parasitair zonder wederkerigheid
- Transactiekosten tussen sectoren >15% GDP
- Schaling faalt boven 10 miljoen inwoners
- Sociale cohesie vermindert (meetbaar via standard metrics)

Ontologie van Economische Domeinen

Erkende Empirische Realiteit: Niet alle economische goederen gedragen zich identiek.

Categorie A - Rivale, Uitputbare Goederen (Marktdomein)

- **Voorbeelden:** Energie, grondstoffen, fysieke ruimte, gespecialiseerde arbeidstijd
- **Kenmerken:** Rivaliteit, uitputbaarheid
- **Allocatiemechanisme:** Marktprijzen
- **Empirische Basis:** Markteconomieën alloceren deze efficiënter dan planeconomieën (Kornai 1992, Coase 1960)

Categorie B - Non-Rivale, Regeneratieve Goederen (Regeneratief Domein)

- **Voorbeelden:** Kennis, zorg-relaties, gemeenschapscohesie, ecologische veerkracht
- **Kenmerken:** Non-rivaliteit (gebruik vergroot beschikbaarheid), regeneratief
- **Allocatiemechanisme:** Commons governance
- **Empirische Basis:** Commons management effectiever (Ostrom 1990, Nobel 2009)

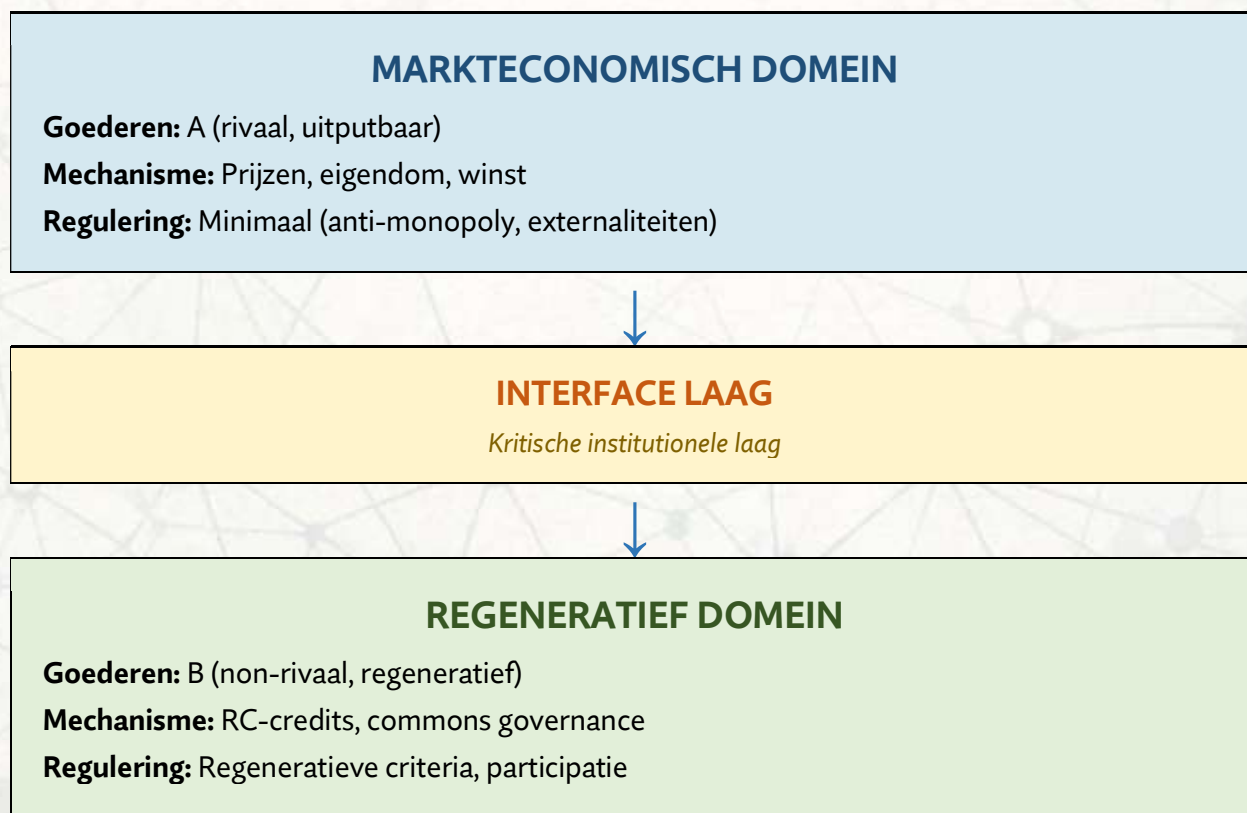
Categorie C - Hybride Goederen (Grensbewaking Vereist)

- **Voorbeelden:** Gezondheidszorg, onderwijs, voedsel, huisvesting
- **Probleem:** Markten trekken naar A, commons naar B
- **Vereist:** Institutionele grensbewaking

Normatieve Transparantie: Deze categorisering berust op de norm dat regeneratieve capaciteit voor toekomstige generaties een legitiem belang is. Dit is een axiologische keuze, geen empirische waarheid.

Debatpunt 7: Is deze categorisering empirisch robuust of normatief geladen? Kunnen goederen van categorie verschuiven?

Twee-Sectorenmodel met Interface

Interface Functie:

- Voorkomt dat marktlogica het regeneratieve domein koloniseert
- Voorkomt dat het regeneratieve domein marktefficiëntie parasiteert
- Beheert conversie tussen beide domeinen via de Categorisatieraad

Interface Laag: Kritische Innovatie

Functie: Voorkomen dat marktlogica regeneratief domein koloniseert ÉN dat regeneratief domein marktefficiëntie parasiteert.

Mechanismen:

1. Categorisatieraad (Tripartite)

- Vertegenwoordigers markteconomie

- Vertegenwoordigers regeneratief domein
- Onafhankelijke wetenschappers/rechters
- Besluit: In welk domein hoort goed X?
- Herclassificatie mogelijk elk 5 jaar

2. Conversieprotocollen

- Marktwinsten → RC's (via belasting/contributie)
- RC's → Markttoegang (via skills, tijd)
- Wisselkoers variabel, gebaseerd op relatieve schaarste

3. Grensbewaking Hybride Goederen

- Gezondheidszorg: Basiszorg regeneratief; geavanceerd markt
- Onderwijs: Fundamenteel regeneratief; gespecialiseerd markt
- Huisvesting: Basis woonrecht regeneratief; luxe/locatie markt
- Voedsel: Basis zekerheid regeneratief; delicatessen markt

Falsificatiecriterium: Als interface corrupt wordt (capture door één sector), faalt het model.

Debatpunt 8: Is een dergelijke interface realistisch bestuurbaar of inherent instabiel?

Empirische Grondslag: Bestaande Hybride Systemen

Case 1: Basque Mondragon Coöperaties (1956-heden)

- **Omvang:** 80.000 werknemers, €12 miljard omzet
- **Succes:** Hogere werkzekerheid, overleefde 2008 crisis beter
- **Limiet:** Schaalde niet boven regionaal niveau
- **Faalmoment:** Sommige coöps privatiseerden onder marktdruk (Fagor 2013)

Case 2: Alaska Permanent Fund (1976-heden)

- **Succes:** Laagste inkomensongelijkheid US, geen negatief effect arbeidsparticipatie
- **Limiet:** Afhankelijk van extractieve industrie
- **Spanning:** Dividend vs. klimaatbeleid

Case 3: Bhutan Gross National Happiness (1972-heden)

- **Succes:** 72% bosbedekking, hogere wellbeing indicators
- **Limiet:** Kleine homogene populatie (750k)
- **Probleem:** Braindrain, jeugdwerkloosheid

Case 4: Nederlandse Zorg Pre/Post-Marktwerking (1990-2020)

- **Initieel:** 5-8% kostenreductie
- **Later:** Kwaliteitsdaling, hogere werkdruk, meer zorgafhankelijkheid
- **Implicatie:** Hybride goederen vereisen actieve grensbewaking

Synthese: Hybride systemen zijn empirisch levensvatbaar, maar schaalbaarheidsprobleem is reëel (grootste: 5 miljoen).

Debatpunt 9: Kunnen deze cases daadwerkelijk schalen naar nationale niveau (17 miljoen NL)?

DEEL III: BOTTOM-UP GOVERNANCE

Van Systeem naar Waardensamenleving

Kernprincipe: Subsidiariteit by Design

Fundamentele Correctie op Top-Down Reflexen:

Wat lokaal kan, mag niet nationaal worden bepaald.

Dit vereist drie structurele principes:

1. **Open Erkenningspad:** Burgerinitiatieven niet afhankelijk van bestaande instituties
2. **Subsidiariteitsclausule:** Nationale organen alleen minimumkaders, wettelijke decentralisatie-plicht

3. Lokaal Norm-Recht: Wijkraden kunnen binnen bandbreedtes eigen accenten leggen

Spanning met Deel II: Markt-Regeneratieve Synthese veronderstelt nationale Categorisatieraad; Bottom-Up benadrukt lokale autonomie. Deze spanning wordt niet opgelost maar geëxpliciteerd.

Gelaagde Soevereiniteit

Niveau 1: Wijkcommons Raden (Primaire Soevereiniteit)

Bevoegdheden:

- Beheer lokale commons (parken, buurthuizen, werkplaatsen)
- **Normatieve ruimte:** Bepalen welke RC-categorieën lokaal prioriteit krijgen
- Erkenning lokale burgerinitiatieven
- Budget-allocatie (gedecentraliseerde middelen)
- Conflictresolutie eerste lijn

Samenstelling:

- Gekozen door RC-houders in wijk (one person one vote)
- Termijn: 2 jaar, max 2 termijnen
- Kandidaten: Ook zonder RC's (inclusiviteit)
- Kiezers: RC-houders (incentive participatie)

Accountability:

- Openbare vergaderingen (maandelijks)
- Transparante boekhouding (online, real-time)
- Recall mogelijk bij 20% petitie RC-houders

Debatpunt 10: Creëert RC-kiesrecht niet een nieuwe vorm van uitsluiting? Legitimiteit?

Niveau 2: Regionale Coördinatie-Hubs (Facilitering, geen Controle)

Functie: Ondersteuning, niet bestuur

- Kennisdeling tussen wijkraden
- Coördinatie grotere projecten (cross-wijk)
- Dispute resolution
- **Geen eigen normatieve bevoegdheden**

Samenstelling:

- Afgevaardigden wijkraden (roterend, 6 maanden)
- Facilitators (professioneel, geen stemrecht)

Budget: <2% totaal RC-budget regio

Niveau 3: Nationale Commons Autoriteit (Minimumkaders Alleen)

Wettelijke Begrenzing - Subsidiariteitsclausule:

****Artikel X.1 - Subsidiariteitsbeginsel****De Nationale Commons Autoriteit mag uitsluitend reguleren wat niet effectief op lokaal of regionaal niveau kan worden geregeld. Bij elk voorstel moet de Autoriteit aantonen: Bij twijfel prevaleert lokale bevoegdheid.

Bevoegdheden (Limitatief):

1. **Minimale RC-Criteria** (niet maximale): 3 hoofdcategorieën, wijkraden kunnen subcategorieën toevoegen
2. **Anti-Fraude Standaarden:** Minimale verificatie-eisen, wijkraden bepalen audit-frequentie
3. **Interoperabiliteit:** RC's werken cross-wijk, portabiliteit
4. **Grondrechten-Waarborg:** Toetst discriminatie, ingrijpt alleen bij schending universele rechten

Wat Autoriteit NIET mag:

- Lokale prioriteiten bepalen
- Gedetailleerde operationele regels opleggen
- Budgetten herverdelen zonder lokale instemming
- Burgerinitiatieven weigeren

Accountability:

- Jaarlijkse subsidiariteits-audit
- Parlement kan besluiten annuleren bij schending (2/3 meerderheid)
- **Devolutie-plicht:** Elk 5 jaar review van bevoegdheden

Spanning met Deel I en II: Nationale Autoriteit beperkt vs. noodzaak voor systemische coherentie. Kan dit in de praktijk werken?

Drie-Sporen Erkenning van Burgerinitiatieven

Probleem: Institutionele poortwachters blokkeren spontane bottom-up initiatieven.

Spoor 1: Gevestigde Organisaties

- Bestaande erkende organisaties (ziekenhuizen, wijkcentra)
- Automatische RC-toekenning vrijwilligers
- Standaard audit 5%

Spoor 2: Snelle Voorlopige Erkenning (Nieuw - Burgerinitiatief)

Voor: Nieuwe burgerinitiatieven zonder institutionele backing

Procedure:

1. **Aanvraag bij Wijkcommons Raad** (niet nationaal)
 - Beschrijving (max 2 paginas)
 - Minimaal 3 initiatiefnemers
 - Commons-doel articuleren

2. Voorlopige Erkenning binnen 2 weken

- Wijkraad toetst alleen: grondrechten/fraude
- Bij twijfel: **Default is "ja"**

3. Operationele Fase (6 maanden)

- RC's toekenbaar
- Verhoogde audit: 20%
- Publieke rapportage

4. Evaluatie

- Na 6 maanden: permanente erkenning mogelijk
- Bij negatief: erkenning vervalt, RC's blijven geldig (geen retroactieve straf)

Voorbeelden: Buurtreparatie-collectief, taallessen nieuwkomers, speelgoeddelen, buurtmoestuin

Anti-Misbruik: 2x fraude → initiatiefnemers 1 jaar geblokkeerd (hoge drempel voor "fraude")

Debatpunt 11: Is default "ja" naïef? Hoeveel fraude is acceptabel?

Spoor 3: Informele Erkenning (Micro-Schaal)

Voor: Heel kleine initiatieven (1-5 mensen)

- **Peer-Attestatie:** 2 wijkbewoners bevestigen activiteit
- **Maximaal:** 2 RC per week
- **Audit:** Alleen bij klacht

Doel: Relationale zorg zonder bureaucratie

Risico: Fraude tussen vrienden

Mitigatie:

- Als persoon >3x peer-attesteert voor zelfde persoon: risicomarkering
- Bij patroon: audit geprioriteerd
- Bij fraude: beide betrokkenen tijdelijk geblokkeerd

Debatpunt 12: Ondergraaft dit het hele verificatiesysteem?

DEEL IV: TRANSITIEPAD EN FALSIFICATIE

Empirische Toetsbaarheid

Korte Termijn (0-5 jaar)

Economisch:

- GDP per capita growth (vs. vergelijkbare landen)
- Werkloosheid, inflatie, investeringen

Sociaal:

- Social cohesion index (trust surveys)
- Vrijwilligerswerk participatie
- Mentale gezondheid (WHO-5)

Ecologisch:

- CO₂-voetafdruk per capita
- Lucht/water kwaliteit
- Biodiversiteit indicatoren

Falsificatie: Als 3+ indicators significant verslechteren vs. baseline → probleem.

Middellange Termijn (5-15 jaar)

Intergenerationeel:

- Onderwijsprestaties volgende generatie
- Jeugdwerkloosheid
- Gezinsformatie stabiliteit
- Gezondheid levensverwachting

Systemisch:

- RC-systeem stabiliteit (volatiliteit)
- Interface-geschillen (aantal en oplossingsrate)
- Sector-balans (% GDP per domein)

Falsificatie: Als jeugd-indicators dalen → toekomstige generaties slechter af.

Lange Termijn (15-30 jaar)

Intergenerationeel Welvaart:

- Ecologische debt vs. credit
- Fysieke infrastructuur staat
- Sociale infrastructuur (verenigingen, vertrouwen)
- Kennisvermogen (publicaties, innovaties)

Falsificatie: Als volgende generatie lagere capaciteit meet → model faalt op kerndoel.

Pilottraject (2026-2042)

Fase 0: Voorbereidingsjaar (2026)

- Position papers finaliseren
- Stakeholder consultatie
- Juridische voorbereiding (experimentenwet)
- **Deliverable:** Experimentenwet aangenomen (nov 2026)

Fase 1: Pilot-Opzet (2027)

- 3 Gemeenten: Nijmegen (stedelijk), Deventer (kleinstedelijk), Weststellingwerf (landelijk)
- Wijken binnen gemeenten opt-in (vrijwillig)
- Wijkraden verkiezingen
- IT-infrastructuur (DigiD-integratie, RC-tracking)
- **Deliverable:** Operationeel in 9-15 wijken (okt 2027)

Fase 2-3: Operationeel + Tussentijdse Evaluatie (2028-2029)

- Wijkraden autonoom
- RC-toekenning, burgerinitiatieven, commons-beheer
- Data-collectie (gezondheid, cohesie, economie, fraude)

Mijlpaal (2029 Q1): Tussentijdse Evaluatie

- Onafhankelijk onderzoek (RIVM + SCP)
- **Stop-Criteria:**
 - Participatie <10%? → STOP
 - Overhead >10%? → STOP
 - Fraude >15%? → STOP
- Go/No-Go besluit Parlement (maart 2029)

Fase 4-5: Finale Fase (2030-2032)

- Geoptimaliseerd systeem
- Crisis-simulatie test
- **Mijlpaal (2032 Q1): Finale Evaluatie**
 - Succes → Regionale schaling
 - Failure → Stoppen of herontwerp
 - Mixed → Beperkte schaling

Fase 6-10: Regionale Schaling (2033-2037) (Bij Succes)

- Provincies opt-in
- Toevoeging domein: basis onderwijs
- Nieuwe falsificatie-ronden

Fase 11-15: Nationale Institutionalisering (2038-2042) (Bij Succes Schaling)

- Grondwetswijziging (2040)
- Volledige implementatie (2042)

Debatpunt 13: Is een 16-jaar traject realistisch gezien politieke cycli en crises?

DEEL V: KRITISCHE ZELFREFLECTIE

Interne Spanningen Tussen de Drie Benaderingen

Spanning 1: Filosofische Radicaliteit vs. Pragmatische Coëxistentie

- **Deel I** stelt: Kapitalistische axioma's moeten worden vervangen
- **Deel II** stelt: Markt en regeneratie kunnen coëxisteren
- **Vraag:** Is coëxistentie een pragmatische strategie of verraad aan fundamentele principes?

Mogelijk Antwoord: Deel II is transitiestrategie; Deel I is normatieve horizon. Maar dit veronderstelt dat marktdomein uiteindelijk zal krimpen—wat als dat niet gebeurt?

Spanning 2: Nationale Coherentie vs. Lokale Autonomie

- **Deel II** vereist nationale Categorisatieraad voor systemische coherentie
- **Deel III** benadrukt lokale autonomie en normatieve pluraliteit
- **Vraag:** Kan een systeem zowel coherent als pluriform zijn?

Mogelijk Antwoord: Minimale nationale kaders + lokale variatie binnen bandbreedtes. Maar waar ligt die grens precies? Wie bepaalt dat?

Spanning 3: Meetbaarheid vs. Relationele Authenticiteit

- RC-systeem vereist meetbaarheid voor verificatie

- Zorg is intrinsiek relationeel en kan degenereren door bureaucrativering
- **Vraag:** Kan je zorg meten zonder het te reduceren?

Mogelijk Antwoord: Dual-track (formeel/informeel), maar risico blijft dat formele track dominantie krijgt.

Wat Dit Model NIET Oplost

1. Globale Coördinatieproblemen

- Klimaatverandering vereist internationale actie
- Model werkt binnen natiestaten, niet ertussen
- Zonder mondiale adoptie: race-to-bottom risico

2. Technologische Disruption

- AI/automatisering kan arbeidswaarde fundamenteel transformeren
- RC-toekenning onduidelijk in post-scarcity scenarios
- Model kan achterhaald zijn voor volledige implementatie

3. Diep-Psychologische Drijfveren

- Statuscompetitie blijft bestaan
- Mensen kunnen nieuwe hiërarchieën creëren (RC-scores als flex)
- Fundamentele menselijke natuur niet veranderd

4. Complexiteit en Overhead

- Tripartite governance = hogere transactiekosten
- Bureaucratie-risico reëel
- Kan systemisch inefficiënter zijn dan pure systemen

5. Schaalbaarheidslimiet Deliberatie

- Lokale besluitvorming werkt bij 5.000-50.000 inwoners
- Bij nationale schaal: geneste structuren risico op dominantie hogere lagen

- EU-ervaring: subsidiariteit vaak theoretisch

6. Internationale Kapitaalstromen

- Te veel afwijking van globale normen → kapitaalvlucht
- RCB-heffingen kunnen bedrijven naar buitenland drijven

7. Digitale Kloof

- RC-systeem vereist digitale toegang
- Oudere generatie, laaggeletterd: mogelijk uitgesloten
- Analoge opties mogelijk maar blijven risico

8. Culturele Homogeniteit-Aanname

- Model werkt best bij gedeelde waarden
- Diverse stedelijke wijken: mogelijk permanente normconflicten
- Als wijkraden >50% tijd conflictresolutie: deliberatief model te zwaar

Risico's Met Mitigaties

Risico 1: Moralistische Dwang

Probleem: Zorg als norm degenereert naar moralistische controle.

Correctie:

- RC-toekenning op basis meetbare output, niet intenties
- Meerdere levensvormen kunnen regeneratief zijn
- Governance via deliberatieve democratie met minderhedenrechten
- Position papers contesteerbaar en herzienbaar

Risico 2: Bureaucratisering van Zorg

Probleem: Meetbaarheid reduceert zorg tot "uren geregistreerd".

Correctie:

- Dual-track: formele RC's + non-formele erkenning
- Beide legitiem, niet hiërarchisch
- Systeem beloont zorg maar vereist het niet van iedereen

Risico 3: Nieuw Elitisme

Probleem: "Zorg-experts" krijgen disproportionele macht.

Correctie:

- Radical rotation (zoals jury duty)
- Verplichte skill-sharing
- Decision-making vereist diversiteit aan perspectief
- Position papers kunnen door iedereen worden geschreven

Risico 4: Verborgene Extractie

Probleem: Schijnbaar regeneratief opereren terwijl extractie wordt geoutsourced.

Correctie:

- Volledige supply-chain transparantie
- Third-party audit onafhankelijke commons
- Whistleblower protectie
- Bij fraude: alle betrokkenen verliezen RC's en toegang

Risico 5: Interface Capture

Probleem: Categorisatieraad wordt gedomineerd door één sector.

Correctie:

- Tripartite structuur met veto-rechten
- Transparante besluitvorming
- Herclassificatie mogelijk elk 5 jaar

- Beroep mogelijk door wijkraden

Falsificatie: Als >60% classificaties consistent één sector bevoordeelt over 10 jaar → capture.

Risico 6: RC-Fraude op Schaal

Probleem: Grootschalige fraude ondermijnt systeem.

Correctie:

- Peer-attestatie + steekproef audits
- Bij verhoogd risico: intensievere monitoring
- Machine learning voor fraude-detectie
- Zwarte lijsten voor herhaaldelijke overtreders

Falsificatiecriterium: Als fraude >15% blijft na 5 jaar → systeem falen.

Meta-Governance: Systemische Zelfreflectie

Constitutionele Assemblée: Periodiek (elke generatie) evalueert systeem zelf.

Fail-safe Principle: Elke systemische wijziging getoetst aan:

"Verhoogt dit de capaciteit voor toekomstige generaties om dit systeem opnieuw te herzien?"

Als wijziging toekomstige herziening moeilijker maakt → per definitie extractief → geblokkeerd.

Debatpunt 14: Kan een systeem zichzelf succesvol ontwerpen om herzienbaar te blijven? Historische precedenter?

DEEL VI: OPEN VRAGEN VOOR DEBAT

Deze versie 0.9 presenteert geen antwoorden maar gestructureerde vragen:

Filosofische Vragen

Q1: Zijn de kapitalistische axioma's daadwerkelijk incompatibel met intergenerationele zorg, of is dit een te simpele dichotomie?

Q2: Is juridische rechtspersoonlijkheid voor toekomstige generaties conceptueel coherent? Hoe bepaal je hun "belangen"?

Q3: Kan zorg worden gemeten zonder gereduceerd te worden tot bureaucratische categorieën?

Q4: Zijn position papers een legitiem strategisch instrument of een vorm van epistemische manipulatie?

Architectonische Vragen

Q5: Kan de Interface-laag in de praktijk corrupt-bestendig blijven, of is dit inherent instabiel?

Q6: Is de categorisering A/B/C empirisch robuust of normatief geladen? Kunnen goederen verschuiven?

Q7: Kunnen de empirische cases (Mondragon, Alaska, Bhutan) schalen naar nationale niveau (17 miljoen)?

Q8: Wat is het maximum schaal waarop dit model kan functioneren? 1 miljoen? 10 miljoen? 100 miljoen?

Governance Vragen

Q9: Creëert RC-kiesrecht een nieuwe vorm van uitsluiting? Is dit democratisch legitiem?

Q10: Kan subsidiariteit in de praktijk werken bij nationale schaal, gegeven EU-ervaring?

Q11: Hoeveel fraude is acceptabel in spoor 2 en 3? Waar ligt de grens?

Q12: Is een 16-jaar implementatietraject realistisch gezien politieke instabiliteit en crises?

Systemische Vragen

Q13: Wat gebeurt er bij internationale kapitaalvlucht? Kan dit model autonoom functioneren?

Q14: Hoe om te gaan met AI/automatisering die arbeidswaarde transformeert?

Q15: Kunnen verschillende wijken substantieel verschillende normen hanteren zonder het systeem te destabiliseren?

Q16: Wat is de relatie tussen dit model en bestaande EU-regulering? Juridische haalbaarheid?

DEEL VII: FALSIFICATIE-MATRIX

Expliciete Faalcriteria per Tijdshorizon

0-5 Jaar (Pilot)

criterium	Drempel	Meting
Participatie	<10%	% RC-houders van populatie
Overhead	>10%	% budget aan administratie
Fraude	>15%	Aangetoonde fraudegevallen
Sociale cohesie	Daling >20%	Trust surveys pre/post
Economische impact	GDP daling >5%	Regionaal GDP vergelijking

Als 2+ criteria overschreden: Pilot stop of fundamentele herziening.

5-15 Jaar (Schaling)

criterium	Drempel	Meting
Jeugdwerkloosheid	Stijging >30% vs. controle	CBS data
Onderwijsprestaties	Daling >10%	PISA-scores
Interface-geschillen	>100 per miljoen inwoners/jaar	Juridische database
Transactiekosten	>15% GDP	Economische analyse
Kapitaalvlucht	>10% bedrijven emigreert	Kamer van Koophandel

Als 3+ criteria overschreden: Schaling stop, evaluatie of model nationaal haalbaar is.

15-30 Jaar (Volwassen)

criterium	Drempel	Meting
Intergenerationele capaciteit	Daling vs. vorige generatie	Composite indicator
Ecologische debt	Toename >20%	Biophysical accounting
Sociale infrastructuur	Daling >30%	Verenigingsleven participatie
Internationale competitiviteit	Daling >40% export	Handelsbalans

Als 2+ criteria overschreden: Model faalt op kerndoel (intergenerationele welvaart).

DEEL VIII: WAT VERSIE 1.0 VEREIST

Deze versie 0.9 is expliciet onvolledig. Voor versie 1.0 is nodig:

Theoretische Verdieping

1. **Formele Economische Modelling:** Agent-based simulations van RC-economie
2. **Juridische Uitwerking:** Grondwetswijzigingen, EU-compatibiliteit, implementatiewetten
3. **Psychologische Onderbouwing:** Motivatiestructuren, participatie-drijfveren
4. **Comparative Institutional Analysis:** Meer empirische cases, diepere analyse

Praktische Uitwerking

5. **IT-Architectuur:** Technische specificaties RC-tracking systeem
6. **Organisatiehandboeken:** Operationele procedures voor wijkraden
7. **Training-Programma's:** Voor raadsleden, facilitators, auditors
8. **Communicatiestrategie:** Hoe leg je dit uit aan burgers?

Stakeholder Consultatie

9. **Marktactoren:** Wat zijn dealbreakers voor bedrijfsleven?
10. **Zorgprofessionals:** Herkennen zij de analyse? Practische haalbaarheid?
11. **Lokale Bestuurders:** Wat zijn operationele obstakels?
12. **Rechtsgeleerden:** Constitutionele haalbaarheid?

Falsificatie-Verfijning

13. **Baseline Metingen:** Huidige staat van indicators
14. **Controle-Groep Design:** Hoe vergelijken met pilots?
15. **Causale Mechanismen:** Hoe weten we wat werkt/niet werkt?

CONCLUSIE: EEN LEVEND DOCUMENT

Wat Deze Versie 0.9 Bereikt

1. Integreert Drie Perspectieven

- Filosofisch (waarom)
- Architectonisch (hoe)
- Governance (wie)

2. Expliciteert Spanningen

- Tussen radicaliteit en pragmatisme
- Tussen coherentie en pluraliteit
- Tussen meetbaarheid en authenticiteit

3. Formuleert Falsificeerbare Claims

- Niet alleen normatieve visie
- Ook empirisch toetsbare hypothesen
- Met expliciete faalcriteria

4. Erkent Limieten

- Wat niet wordt opgelost
- Waar risico's blijven
- Waarom dit geen utopie is

5. Opent voor Debat

- 16 expliciete debatpunten
- 16 open vragen
- Falsificatie-matrix

Wat Deze Versie 0.9 NIET Is

- Niet:** Een definitief plan
- Niet:** Een politiek manifest
- Niet:** Een academische waarheid
- Niet:** Een implementatie-ready blauwdruk

- Wel:** Een gestructureerd debatdocument
- Wel:** Een toetsbare hypothese
- Wel:** Een strategisch vertrekpunt
- Wel:** Een levend framework

De Centrale Uitnodiging

Dit document nodigt uit tot:

Kritische Falsificatie: Waar falen de argumenten? Welke empirische claims zijn onjuist?

Constructieve Verfijning: Hoe kunnen de interne spanningen worden opgelost?

Praktische Testing: Welke gemeente durft te experimenteren?

Juridische Analyse: Is dit constitutioneel haalbaar?

Economische Modellering: Kunnen we dit simuleren?

Filosofische Debat: Zijn de normatieve uitgangspunten legitiem?

Falsificatie van Het Document Zelf

Dit document faalt als:

- Het wordt gezien als definitief antwoord (het is een vraag)
- Het wordt gebruikt als ideologisch wapen (het is een hypothese)
- Het wordt geïmplementeerd zonder experimentatie (het vereist testing)
- Het wordt behandeld als waarheid (het is voorstel)

Dit document slaagt als:

- Het genereert substantieel debat
- Het inspireert concrete experimenten
- Het wordt verfijnd door kritiek
- Het evolueert naar versie 1.0

Slotwoord: De Verantwoordelijkheid van Voorlopigheid

Toekomstige generaties kunnen ons niet bedanken voor perfecte antwoorden—die bestaan niet.

Zij kunnen alleen leven in systemen die:

1. Hun regeneratieve capaciteit beschermen
2. Hun vermogen tot herziening behouden
3. Hun autonomie respecteren

Dit document claimt niet dat het dit systeem is.

Het claimt dat het een systematische poging is om zo'n systeem te ontwerpen—toetsbaar, falsificeerbaar, herzienbaar.

De vraag is niet of dit systeem perfect is.

De vraag is: **Is dit een legitieme poging tot intergenerationele verantwoordelijkheid?**

DE KAMER VAN SOCIALE WAARDEN

Menselijke waardigheid als fundament

En die vraag kan alleen worden beantwoord door te experimenteren, te meten, te falen, te leren en te herhalen.

Laten we beginnen.

Woorden: ~14.000

Versie: 0.9 - Geïntegreerd Debatdocument

Status: Open voor Falsificatie

Epistemische Claim: Toetsbare Hypothese, Geen Absolute Waarheid

Licentie: Creative Commons BY-SA 4.0 - Vrij te gebruiken, aan te passen en te testen

Contact voor Debat en Experimentatie:

- Academische falsificatie-pogingen
- Gemeenten geïnteresseerd in piloting
- Juridische constitutionele analyse
- Economische modellering
- Stakeholder consultaties
- Critical peer review

Deze versie wordt formeel gedateerd en gepubliceerd om tracking van evolutie mogelijk te maken.

APPENDIX: GEBRUIKSAANWIJZING

Regeneratief Economisch Model vo.9

Geïntegreerd Framework voor Intergenerationele Waardecreatie

Dit document is ontworpen voor verschillende doelgroepen. Elk heeft een specifieke rol in het toetsen, implementeren of bekritisieren van dit model. Behandel dit niet als dogma, maar als werkdocument.

Voor Academics

Behandel dit als falsificeerbare hypothese. Toets empirische claims. Identificeer logische inconsistenties. Publiceer kritiek.

Wat Te Doen

1. Toets de Centrale Hypothese Het model claimt dat een hybride systeem met lokale normautonomie hogere welvaart (breed gedefinieerd) kan genereren dan status quo.

- Is deze claim toetsbaar? Zijn de metrics valide?
- Welke confounders zijn niet gecontroleerd?
- Zijn alternatieve verklaringen uitgesloten?

2. Analyseer de Comparatieve Cases Deel VI bevat cases (Timebanking, Fureai Kippu, PGB, Participatiewet). Zijn deze vergelijkingen valide?

- Klopt de data? Check bronnen (Seyfang 2004, Hayashi 2012, SCP 2015)
- Zijn contextverschillen adequaat erkend?
- Worden successen overschat en failures onderschat?

3. Toets Macro-Economische Aannames Deel IX bevat kwalitatieve macro-simulatie. Is dit plausibel?

- CGE-modelling nodig voor echte toetsing
- Arbeidsmarkt-effecten: klopt crowding-out analyse?
- Productiviteit: is gezondheidswinst > tijdverlies?
- Overheidsfinanciën: kloppen de besparingen?

4. Identificeer Interne Inconsistenties Zoek tegenstellingen binnen het model.

- Botsen verschillende principes? (bijv. subsidiariteit vs. grondrechten-uniformiteit)
- Zijn governance-mechanismen intern consistent?

- Kunnen actoren strategisch gedrag vertonen dat het systeem ondergraaft?

5. Publiceer Peer-Reviewed Kritiek Wetenschappelijke kritiek is essentieel voor verbetering.

- Schrijf review voor Journal of Institutional Economics, Ecological Economics, of Political Economy
- Focus op: falsificeerbaarheid, empirische grondslag, logische coherentie
- Suggereer concrete verbeteringen, niet alleen kritiek

Kritische Waarschuwingen

⚠ Dit is Geen Peer-Reviewed Wetenschap Dit document is een position paper, geen wetenschappelijk artikel. Behandel claims met gepaste scepsis. Veel aannames zijn speculatief en vereisen empirische toetsing.

⚠ Confirmation Bias Mogelijk Auteur heeft normatieve voorkeur voor waardensamenleving. Lees kritisch op cherry-picking van cases en optimistische interpretaties.

⚠ Schaalbaarheid Onbewezen Model extrapolleert van kleine commons (Ostrom) naar moderne staat. Deze sprong is niet empirisch onderbouwd. Complexiteit kan exponentieel stijgen.

Toetsvragen

? Klopt de claim dat bandbreedtes (0.8-1.5 RC/uur) voldoende zijn om capture te voorkomen?

? Is de 5% overhead-claim realistisch bij 17 miljoen inwoners?

? Hoe verhoudt dit model zich tot bestaande literatuur over polycentrische governance (Ostrom, Aligica)?

? Wat voorspelt Public Choice Theory over wijkraden? (Rent-seeking, capture, free-riding)

? Is de analogie tussen aandeelhouders (bedrijf) en RC-houders (commons) valide?

? Hoe verhouden intergenerationele claims zich tot Arrow's Impossibility Theorem?

? Klopt de aanname dat preventieve zorg ROI heeft van 3:1? (Check RIVM 2018 claims)

? Is de transitiepad (pilot → regio → nationaal) voldoende conservatief gegeven systemische risico's?

DE KAMER VAN SOCIALE WAARDEN

Menselijke waardigheid als fundament

Voor Politici & Beleidsmakers

Evalueer politieke haalbaarheid. Identificeer coalitie-mogelijkheden. Toets aan grondrechten en EU-compatibiliteit.

Wat Te Doen

1. Coalitie-Analyse

Deel IX bevat coalitie-strategie. Is dit realistisch voor jouw partij?

- Links (GL, PvdA, SP): Frame als democratisering economie
- Rechts (VVD, CDA): Frame als lokale autonomie en subsidiariteit
- Christelijk (CU, SGP): Frame als gemeenschapswaarden en rentmeesterschap
- Minimale coalitie: GL-PvdA + D66 + CDA = ~58 zetels mogelijk

2. Juridische Due Diligence

Laat Raad van State en juridische dienst toetsen op:

- Grondwet: Is Art. 20b (subsidiariteit) politiek haalbaar? Vereist 2/3 meerderheid
- EU-compatibiliteit: Staatssteun, vrij verkeer, mededinging (zie Deel V)
- EVRM Art. 14: Is RC-status discriminatie? (waarschijnlijk niet, maar toets)
- Bestuursrecht: Zijn ZBO's correct vormgegeven?

3. Pilot-Vorbereiding

Minimaliseer politiek risico via gefaseerde aanpak.

- Jaar 0 (2026): Experimentenwet + pilotgemeenten werving
- Budget: €75 miljoen over 5 jaar (0.01% rijksbegroting)
- Go/No-Go na 2 jaar (tussentijdse evaluatie)
- Parlement behoudt controle (kan pilot stoppen)

4. Stakeholder Management

Anticipeer op weerstand en coöpteer waar mogelijk.

- Zorgverzekeraars: Basiszorg blijft verzekerd (geruststellen)
- Woningcorporaties: Blijven beheerders (geen onteigening)
- Gemeenten: Extra rijkssubsidie voor overhead (incentive)
- Vakbonden: Betrek bij RC-criteria ontwikkeling
- Werkgevers: Marktdomein blijft 75% GDP (competitief)

5. Communicatie-Strategie

Frame multi-value voor breed draagvlak.

- NIET: 'Revolutie', 'kapitalisme afschaffen', 'totale systeemverandering'
- WEL: 'Experiment', 'lokale keuze', 'pilot', 'subsidiar', 'burgers centraal'
- Use kiezersonderzoek: Welke frames resoneren bij doelgroepen?
- Transparantie: Publiceer alle pilot-data real-time (vertrouwen)

Kritische Waarschuwingen

⚠ Politieke Volatiliteit Een toekomstige regering kan systeem ontmantelen. Alleen grondwettelijke verankering (2/3) biedt bescherming, maar die is moeilijk te krijgen.

⚠ Populistische Capture Lokale autonomie kan door populisten misbruikt worden voor uitsluiting minderheden. Grondrechten-toets is cruciaal maar niet waterdicht.

⚠ Implementatie-Capaciteit Nederlandse overheid heeft track record van mislukte ICT-projecten (DigiD, toeslagenaffaire). RC-systeem vereist foutloze administratie.

Toetsvragen

? *Hoe verkoop je grondwetswijziging aan coalitiepartners die subsidiariteit retorisch steunen maar praktisch vrezen?*

? *Wat als pilot faalt? Heb je exit-strategie die geen gezichtsverlies betekent?*

? *Hoe voorkom je dat oppositie pilot saboteert (budgetweigering, media-campagnes)?*

? *Kan dit model EU-presidentieel worden gepresenteerd? (Innovatief EU-beleid)*

? *Hoe verhouden intergenerationele claims zich tot verkiezingscycli van 4 jaar?*

Voor Gemeenten & Uitvoerders

Evalueer uitvoerbaarheid. Bereken kosten. Identificeer operationele risico's. Test in pilot.

Wat Te Doen

1. Kosten-Baten Analyse (Lokaal) Bereken voor jouw gemeente:

- Overhead RC-systeem: DigiD-koppeling, audit, personeelskosten
- Target: <5% van regeneratief budget (zie Deel IV)
- Potentiële besparingen: Zorgkosten (preventie), sociale problemen
- ROI preventieve zorg: Literatuur suggereert 1:3 (RIVM 2018)

2. Infrastructuur-Vereisten Wat heb je nodig voor pilot?

- IT: DigiD-koppeling, RC-tracking database, audit-software
- Personeel: Facilitators wijkraden (geen bestuursrol), auditors (5-10% steekproef)
- Faciliteiten: Buurthuizen (commons), vergaderruimte wijkraden
- Juridisch: Lokale verordening wijkcommons (gemeenteraad)

3. Wijkraad Implementatie Hoe organiseer je wijkverkiezingen?

- Eerst: Info-campagne (wat zijn wijkraden? Wat doen ze?)
- Kandidaten werven: Open voor iedereen (ook zonder RC's)
- Verkiezingen: RC-houders kiezen (one person one vote)
- Training: Ostrom-principes, deliberatie, budgetbeheer (jaarlijks)
- Support: Regionale hub biedt administratieve staf

4. Fraude-Preventie Hoe voorkom je misbruik?

- Random audits: 5-10% claims (verhoog naar 20% bij nieuwe initiatieven)
- Peer-attestatie: 2 onafhankelijke bevestigingen vereist
- Klachtensysteem: Burgers kunnen fraude melden (beschermd)
- Cross-check: Automatisch flaggen verdachte patronen (vrienden attesteren elkaar)
- Transparantie: RC-toekenningen openbaar (niet saldi)

5. Monitoring & Evaluatie Welke data verzamel je?

- Primair: Gezondheid (bloeddruk, WHO-5), sociale cohesie (surveys), kosten, participatie, overhead
- Secundair: Fraude-rate, bureaucratie-ervaring, inclusiviteit (wie participeert?)
- Frequentie: Maandelijks dashboards, jaarlijkse rapporten, tussentijdse evaluatie (jaar 2)

- Transparantie: Publiceer data real-time online (vertrouwen)

Kritische Waarschuwingen

⚠ **Complexiteit Onderschat** Wijkraden klinkt simpel, maar coördinatie tussen 10+ wijken in middelgrote stad is complex. Budget administratie kan exploderen.

⚠ **Juridische Aansprakelijkheid** Als wijkraad discrimineert of fraudeert, is gemeente aansprakelijk? Juridische positie wijkraden moet kristalhelder.

⚠ **ICT-Falen Risico** RC-tracking vereist foutloze database. Een bug kan duizenden claims vernietigen. Backup, redundantie, security essentieel.

Toetsvragen

? *Heb je voldoende personeel om 5-10% audits uit te voeren zonder bestaande taken te verwaarlozen?*

? *Hoe ga je om met wijken die niet willen participeren? (Opt-out mogelijk?)*

? *Wat als wijkraad volledig vastloopt in conflict? Heb je interventie-protocol?*

? *Hoe verhouden RC's zich tot bestaande vrijwilligersregistratie (NOV, CIVIQ)?*

? *Kan DigiD de extra load aan? (Check capaciteit)*

Voor Burgers & Civil Society Organisaties

Evalueer of dit jouw waarden dient. Organiseer bottom-up. Claim jouw ruimte.

Wat Te Doen

1. Begrijp Jouw Rechten

Wat garandeert dit model voor jou?

- Laag 1 (Onvoorwaardelijk): Basiszorg, onderwijs, huisvesting, voedsel ZONDER participatie-eis
- Laag 2 (RC-Verrijkt): Betere zorg, voorrang, kwaliteit als je participeert
- Laag 3 (Governance): Stemrecht in commons als je actief bijdraagt
- Grondwettelijk: Subsidiariteit (Art. 20b) – wat lokaal kan, mag niet nationaal

2. Start Burgerinitiatief (Spoor 2)

Hoe krijg je jouw initiatief erkend?

- Aanvraag bij Wijkcommons Raad (niet gemeente/nationaal!)
- Minimaal 3 initiatiefnemers, beschrijf commons-doel (max 2 pagina's)
- Beslissing binnen 2 weken – default is JA (voorlopige erkenning)
- 6 maanden operationeel met 20% audit, dan evaluatie voor permanente status
- Voorbeelden: Repair café, buurtmoestuin, taalles, ouderenbezoek

3. Participeer in Wijkraad

Hoe beïnvloed je lokale beslissingen?

- Kandidaat stellen: Open voor iedereen (ook zonder RC's)
- Stemmen: Als RC-houder (one person one vote)
- Agenda beïnvloeden: Openbare vergaderingen (maandelijks)
- Recall: Bij 20% petitie RC-houders kan raad worden ontbonden
- Beroep: Bezwaar tegen beslissingen mogelijk (>15% petitie)

4. Claim Normatieve Ruimte

Jouw wijk, jouw waarden (binnen grenzen).

- Wijkraad bepaalt RC-weging binnen bandbreedtes (0.8-1.5 RC/uur etc.)
- Jaarlijkse deliberatieve sessie: Wat waardeert onze gemeenschap?
- Voorbeelden: Wijk A (vergrijsd) waardeert ouderenzorg hoger; Wijk B (divers) taalles
- Transparantie: Weging gepubliceerd met motivering
- Portabiliteit: RC's blijven geldig bij verhuizing (geen lock-in)

5. Monitor & Protesteer

Houd instituties verantwoordelijk.

- Subsidiariteits-audit: Check of nationale organen niet te veel macht pakken
- Grondrechten-toets: Meld discriminatie bij Regionale Hub of Raad van State
- Transparantie eisen: Alle beslissingen wijkraad openbaar (real-time waar mogelijk)

- Coalitie vormen: 10+ wijkrazen kunnen classificaties aanvechten
- Media gebruiken: Publiceer jouw verhaal (positief of negatief)

Kritische Waarschuwingen

⚠ Geen Garantie op Uitkomst Subsidiariteit betekent lokale democratie – en democratie betekent dat jij kunt verliezen. Wijkraad kan beslissingen nemen waar je het niet mee eens bent.

⚠ Participatie Kost Tijd Deliberatie, wijkraad vergaderingen, burgerinitiatieven – dit vereist tijd-investering. Niet iedereen heeft die luxe (alleenstaande ouders, mantelzorgers).

⚠ Lokale Discriminatie Mogelijk Wijkrazen kunnen minderheden marginaliseren. Grondrechten-toets biedt bescherming, maar is niet waterdicht. Wees alert, meld misstanden.

Toetsvragen

- ? *Vertrouw je jouw burezen genoeg om lokale macht te delen? (Sociale cohesie noodzakelijk)*
- ? *Heb je tijd om actief te participeren? Zo nee, deleger je stem bewust (kies raadslid)?*
- ? *Wat als jouw waarden botsen met meerderheid wijk? Accepteer je democratische uitkomst?*
- ? *Hoe voorkom je dat wijkraad dominated wordt door hoog-opgeleide, hoog-verbale elites?*
- ? *Is peer-attestatie (informele zorg) niet te fraudegevoelig in jouw netwerk?*

Voor Critici & Sceptici

Breek dit model. Vind de zwakke plekken. Publiceer jouw bezwaren. Verbeter het of begraaf het.

Wat Te Doen

1. **Steel-Man het Model Eerst** Begrijp het op z'n sterkst voordat je aanvalt.

- Lees v2.1 volledig (niet alleen v1.0 radicale versie)
- Begrijp waarom v2.1 anders is: subsidiariteit, falsificeerbaarheid, pilot-first
- Erken wat werkt: Laag 1 onvoorwaardelijk, gelijk stemrecht, grondrechten-compatibel
- Formuleer: 'Zelfs in beste vorm heeft dit model probleem X'

2. **Identificeer Fundamentele Contradictie** Zoek logische onmogelijkheden.

- Voorbeeld: 'Subsidiariteit botst met grondrechten-uniformiteit — je kunt niet beide hebben'
- Voorbeeld: 'Lokale RC-weging + portabiliteit = race to the bottom (wijken verhogen weging competitief)'
- Voorbeeld: 'Intergenerationele claims + democratie = onverenigbaar (toekomst kan niet stemmen)'
- Voorbeeld: 'RC-verificatie vereist surveillance OR fraude escaleert — pick one'

3. **Toets Empirische Claims Keihard** Cijfers liegen niet — check ze.

- Preventieve zorg ROI 1:3 (RIVM 2018): Klopt dit? Welke interventies? Generaliseerbaar?
- 5% overhead claim: Hoe berekend? Wat zit in noemer? Vergelijk met real-world commons
- Timebanking fraude <5% (Seyfang 2004): Sample size? Selection bias? UK vs NL?
- Macro-simulatie Deel IX: Pure speculatie of onderbouwd? CGE-model nodig

4. **Scenario-Analyse: Hoe Faalt Dit?** Wat gaat er mis in praktijk?

- Oligarchische capture: Wijkraden overgenomen door lokale elites (hoog-opgeleid, eigenaren)
- Fragmentatie: Rijke wijken trekken talent, arme wijken verpauperen (zelfs met bandbreedtes)
- Bureaucratie-explosie: 17M inwoners x verificatie = onbeheersbaar
- Internationale isolatie: Bedrijven vluchten, brain drain, kapitaalvlucht
- Economische crisis: Systeem faalt bij recessie (RC's waardeloos, commons failliet)

5. **Vergelijk met Gefaalde Utopieën** Geschiedenis herhaalt zich.

- USSR Kolkhozy: Centrale planning, geen autonomie → falen (dit model heeft lokale autonomie, maar is dat genoeg?)

- Kibbutzim: Commons-eigendom werkte bij homogene groepen, faalde bij heterogeniteit (kunnen NL wijken dit?)
- Venezolaanse Communes: Politieke capture, patronage (hoe voorkomt dit model dat?)
- 1960s communes: Idealisme → burn-out → ontbinding (is vrijwilligheid voldoende?)

6. Publiceer Jow Vernietigende Kritiek

Wetenschap vordert door falsificatie.

- Schrijf blog, artikel, paper – maak het publiek
- Focus op: 'Dit model claimt X, maar logica/empirie toont $\rightarrow X$ '
- Geef concrete verbeteringen OF concludeer 'onhaalbaar'
- Deel met auteur (constructieve dialoog) EN brede publiek (transparantie)

Kritische Waarschuwingen

⚠ Strawman Vermijden Kritiseer v2.1, niet v1.0. v1.0 is radicaal en heeft bekende problemen. v2.1 heeft die gerepareerd. Criticeer op huidige vorm.

⚠ Normativiteit Erkennen Dit model heeft normatieve voorkeur voor waardensamenleving. Dat is transparant. Kritiseer op uitvoerbaarheid en coherentie, niet op waardenkeuze zelf.

⚠ Epistemische Bescheidenheid Als criticus, erken ook jouw onzekerheid. 'Dit faalt waarschijnlijk omdat X' is anders dan 'Dit faalt zeker omdat X'. Kalibreer jouw confidence.

Toetsvragen

? *Wat is de centrale contradictie die dit model onomkeerbaar breekt?*

? *Onder welke empirische conditie zou je dit model als 'succesvol' accepteren?*

? *Welk alternatief model lost dezelfde problemen beter op? (Geef concreet alternatief)*

? *Als dit model in pilot slaagt (voldoet succes-criteria), aanvaard je dan dat jouw kritiek weerlegd is?*

? *Wat is jouw falsificatie-criterium voor jouw eigen kritiek? (Meta-vraag)*

Slotopmerking voor Alle Lezers

Dit model is geen waarheid, maar een hypothese.

Het kan falen. Het zal waarschijnlijk moeten worden aangepast. Misschien is het fundamenteel onhaalbaar.

Maar het verdient een eerlijke toets: niet om het te redden, maar om te leren.

Als het faalt, documenteer waarom. Als het slaagt, vraag waarom.

Wetenschap vordert niet door dogma, maar door discipline.

Versie 2.1 – Februari 2026

Open voor kritiek, adaptatie, implementatie